

Tussenbesluit: COVID-19, klimaat en de grotere strijd

Het aantal en de diversiteit van epidemieën is volgens het Harvard Global Health Institute de laatste dertig jaar gestegen. Om weer beter te worden, kijken we best voorbij deze pandemie. De verspreiding en dodelijkheid van het SARS-CoV-2-virus hangt deels samen met de manier waarop bepaalde economische actoren de natuur te lijf gaan, met overconsumptie door een specifiek deel van de wereldbevolking, met overbodige cruises en een overdaad aan vluchten, neoliberale aanvallen op de (ver)zorg(ingsstaat) en het machogedrag van te veel wereldleiders. De lijst verbanden en oorzaken is zeker niet compleet en het ene zal een grotere rol spelen dan het andere, maar dit is wat bovenstaande voorbeelden allemaal gemeen hebben: ze maken de pandemie én de wereldwijde milieucrisis almaar erger. De coronacrisis maakt heel wat van mijn argumenten uit *Frontlijnen. Een reis langs de achterkant van de wereldeconomie* enkel sterker. Nog méér dan voor de pandemie moeten we nu over onze omgang met de natuur praten.

Het is niet omdat een virus de ronde doet dat de andere bedreigingen voor de mensheid verdwenen of minder erg zijn. Er was een pandemie nodig om overheden uit hun kot te lokken. Plots durven overheden weer ingrijpen in de economie. Dat kunnen ze dus ook doen voor een actiever klimaatbeleid en een rechtvaardiger systeem. Mijn hoop is dat

ze dit doen hand in hand met geëngageerde burgers die aan de oplossingen willen meewerken.

De som is simpel: om een catastrofe van veel grotere schaal dan COVID-19 te voorkomen moet onze uitstoot van broeikasgassen elk jaar met 7 à 8% dalen. Elk. Jaar. In 2020 zal de wereld zo'n ommekeer voor elkaar krijgen, maar de manier waarop is niet voor herhaling vatbaar want ze trof de zwaksten onder ons het hardst. Het zijn de dagarbeiders, vooral in de informele economie in landen zoals India, voor wie de lockdowns vaak neerkomen op een doodstrijd. Het virus bleek ook niet kleurenblind te zijn. In Frankrijk heeft het nieuwe coronavirus de inwoners met een migratieachtergrond dubbel zo hard getroffen als de autochtone Fransen. In het VK lopen personen van Chinese, Indiase, Pakistaanse, Caribische en zwarte etniciteit tot 50% meer risico op overlijden dan witte Britten en in slechts enkele maanden tijd is één op de 1500 zwarte Amerikanen overleden aan het nieuwe coronavirus.

Er gaapt helaas een kloof zo breed en diep als de Grand Canyon tussen de realiteit van de ecologische crisis en ons politiek-economische systeem. Om die laatste architectuur beter te begrijpen is een snelle schets van de geopolitieke gevolgen van het virus nodig. Begrijpen hoe snel de politieke machtsevenwichten veranderen en hoe die macht aangewend wordt, lijkt me een voorwaarde om het überhaupt over systeemverandering te hebben. Dit gaat over de verre van ideale politieke uitgangspositie waarin we ons nu bevinden. Aangezien deel 2 allesbehalve opbeurend zal zijn: laat

ons vooral niet vergeten hoe snel een revolutie alles wat politiek muurvast lijkt te zitten met wortel en al kan uitrukken.